

Katero pravo se uporabi? - Švedska

KAZALO

- 1 Veljavni pravni viri
 - 1.1 Nacionalni predpisi
 - 1.2 Večstranske mednarodne konvencije
 - 1.3 Glavne dvostranske konvencije
- 2 Izvajanje kolizijskih pravil
 - 2.1 Obveznost sodnika, da uporabi kolizijska pravila na lastno pobudo
 - 2.2 Zavračanje
 - 2.3 Sprememba navezne okoliščine
 - 2.4 Izjeme od običajne uporabe kolizijskih pravil
 - 2.5 Dokazovanje tujega prava
- 3 Kolizijska pravila
 - 3.1 Pogodbene obveznosti in pravni akti
 - 3.2 Nepogodbene obveznosti
 - 3.3 Osebni status, vidiki v zvezi s civilnim statusom (ime, sedež ali stalno prebivališče, sposobnost)
 - 3.4 Določitev razmerij med starši in otroki, vključno s posvojitvijo
 - 3.5 Zakonska zveza, zunajzakonska skupnost, partnerstvo, razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, preživninske obveznosti
 - 3.6 Premoženska razmerja med zakoncema
 - 3.7 Oporoke in dedovanje
 - 3.8 Stvarne pravice
 - 3.9 Insolventnost

1 Veljavni pravni viri

1.1 Nacionalni predpisi

Mednarodno zasebno pravo je na Švedskem le delno kodificirano, sestavlja pa ga kombinacija zakonodaje in sodne prakse. Cilj zakonodaje je večinoma uveljavitev mednarodnih konvencij, katerih pogodbenica je Švedska. Sledi seznam glavne zakonodaje:

Zakonska zveza in otroci

- Člena 4 in 6 poglavja 3 zakona o nekaterih mednarodnih pravnih razmerjih v zvezi z zakonsko zvezo in skrbništvom (*Lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap*, s švedsko kratico „IÄL“).

- Členi 9, 12 in 13 odloka o nekaterih mednarodnih pravnih razmerjih v zvezi z zakonsko zvezo, posvojitvijo in skrbništvom (*Förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap*, „NÄF“).
- Člen 2 zakona o mednarodnih pravnih razmerjih v zvezi s posvojitvijo (*Lagen (1971:796) om internationella rättsförhållanden rörande adoption*, „IAL“).
- Členi 2, 3 in 6 zakona o mednarodnih vprašanjih očetovstva (*Lagen (1985:367) om internationella faderskapsfrågor*, „IFL“).
- Členi 3–5 zakona o nekaterih mednarodnih vprašanjih v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema ali osebam, ki živita skupaj kot mož in žena (*Lagen (1990:272) om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden*, „LIMF“).
- Člen 1 zakona o Haaški konvenciji iz leta 1996 (*Lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention*) in členi 15–22 navedene Haaške konvencije iz leta 1996 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju, uveljavljanju in sodelovanju glede starševske odgovornosti in ukrepov za varstvo otrok.
- Člen 15 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah in Haaški protokol iz leta 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti.

Dedovanje

- Členi 20–38 Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju.

Pogodbe in kupoprodaja

- Uredba (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (uredba Rim I).
- Členi 79–87 zakona o menicah (*Växellagen 1932:130*).
- Členi 58–65 zakona o čekih (*Checklagen 1932:131*).
- Zakon o pravu, ki se uporablja za prodajo blaga (*Lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker*, „IKL“).
- Členi 25a, 31a in 42a zakona o soodločanju delavcev (*Lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet*, „MBL“).
- Zakon o pravu, ki se uporablja za nekatere zavarovalne pogodbe (*Lagen (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal*).
- Člen 4 poglavja 13 in člen 2 poglavja 14 pomorskega zakonika (*Sjölagen 1994:1009*).
- Člen 14 zakona o potrošniških pogodbah (*Lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden*).
- Člen 4 poglavja 1 zakona o varstvu potrošnikov v zvezi s pogodbami glede nastanitvenega časovnega zakupa ali dolgoročnih počitniških programov (*Lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt*).
- Člen 14 poglavja 3 zakona o pogodbah na daljavo in prodaji od vrat do vrat (*Lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler*).
- Člen 48 zakona o prodaji potrošniškega blaga (*Konsumentköplagen 1990:932*).

Nadomestilo škode

- Uredba (ES) št. 864/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti (uredba Rim II).
- Členi 8, 14 in 38 zakona o škodi v cestnem prometu (*Trafikskadelagen 1975:1410*).
- Člen 1 zakona v zvezi s Konvencijo z dne 9. februarja 1972 med Švedsko in Norveško o paši severnih jelenov (*Lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning*).
- Člen 1 zakona v zvezi s Konvencijo o varstvu okolja z dne 19. februarja 1974 med Dansko, Finsko, Norveško in Švedsko (*Lagen (1974:268) med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige*).

Insolvenčno pravo

- Členi 4, 8–11, 14, 15, 28 in 43 Uredbe Sveta (ES) št. 1346/2000 z dne 29. maja 2000 o postopkih v primeru insolventnosti (uredba o insolventnosti; Evropski parlament in Svet sta sprejela spremembo navedene uredbe, ki bo začela veljati poleti leta 2015).
- Členi 1, 3 in 5–8 zakona, ki določa pravila o insolventnosti v zvezi s premoženjem na Danskem, Finskem, v Islandiji ali na Norveškem (*Lag (1934:67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge*).
- Členi 1, 4–9 in 13 zakona o učinkih insolventnosti na Danskem, Finskem, na Islandiji ali na Norveškem (*Lag (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge*).
- Členi 1, 3–8 in 12 zakona o insolventnosti v zvezi s premoženjem v drugi nordijski državi (*Lag (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land*).
- Členi 1, 4–9, 13 in 14 zakona o učinkih insolventnosti v drugi nordijski državi (*Lag (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land*).

1.2 Večstranske mednarodne konvencije

Švedska je pogodbenica naslednjih večstranskih mednarodnih konvencij, ki določajo pravila o določanju prava, ki se uporablja. Švedska ima do mednarodnih pogodb dualističen pristop, kar pomeni, da morajo biti večstranske konvencije vključene tudi v švedsko notranje pravo (glej zgoraj).

Društvo narodov

- Konvencija iz leta 1930 o določitvi nekaterih kolizijskih predpisov v zvezi z menicami in zadolžnicami.
- Konvencija iz leta 1931 o določitvi nekaterih kolizijskih predpisov v zvezi s čeki.

Haaška konferenca o mednarodnem zasebnem pravu

- Konvencija iz leta 1955 o pravu, ki se uporablja za mednarodno prodajo blaga.
- Konvencija iz leta 1961 o koliziji zakonov glede oblike oporočnih razpolaganj.
- Konvencija iz leta 1996 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju, uveljavljanju in sodelovanju glede starševske odgovornosti in ukrepov za varstvo otrok.
- Haaški protokol iz leta 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti.

Evropska unija

- Konvencija iz leta 1980 o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih (uredba Rim I nadomešča navedeno konvencijo glede pogodb, sklenjenih po 17. decembru 2009).

Nordijske konvencije

- Konvencija iz leta 1931 med Dansko, Finsko, Islandijo, Norveško in Švedsko, ki določa pravila mednarodnega zasebnega prava o zakonski zvezi, posvojitvi in skrbništvu (nazadnje spremenjena s konvencijo iz leta 2006).
- Konvencija iz leta 1933 med Švedsko, Dansko, Finsko, Islandijo in Norveško o insolventnosti („nordijska konvencija o insolventnosti“).
- Konvencija iz leta 1934 med Dansko, Finsko, Islandijo, Norveško in Švedsko o dedovanju, oporokah in upravljanju zapuščine (nazadnje spremenjena s konvencijo iz leta 2012).
- Konvencija iz leta 1974 o varstvu okolja med Dansko, Finsko, Norveško in Švedsko.

1.3 Glavne dvostranske konvencije

- Konvencija iz leta 1972 med Švedsko in Norveško o paši severnih jelenov (*1972 års konvention mellan Sverige och Norge om renbetning*).

2 Izvajanje kolizijskih pravil

2.1 Obveznost sodnika, da uporabi kolizijska pravila na lastno pobudo

V švedskem pravu ni pravila, na podlagi katerega bi moralo sodišče na lastno pobudo uporabiti tuje pravo. Vprašanje je bilo obravnavano večinoma v sodni praksi in zdi se, da obstaja razlikovanje med postopki v zadevah, ki bi jih stranki lahko rešili zunajsodno (*dispositiva mål*), in postopki v zadevah, o katerih lahko odloči le sodišče (*indispositiva mål*). Zdi se, da se v civilnih pravnih, v katerih bi stranki lahko sami sklenili poravnavo, tuje pravo uporablja le, če se nanj sklicuje ena od strank. Obstajajo

mnogi primeri z jasnim tujim elementom, v katerih je bilo brez pomislekov uporabljeno švedsko pravo, ker se nobena od strank ni sklicevala na tuje pravo. Po drugi strani pa obstajajo primeri, ko so sodišča v postopkih, kjer poravnava zunaj sodišča ni bila mogoča, na primer glede določanja očetovstva, na lastno pobudo uporabila tuje pravo.

2.2 Zavračanje

Na splošno švedsko mednarodno zasebno pravo ne sprejema doktrine zavračanja. Obstaja pa izjema v členu 79(2) zakona o menicah in členu 58(2) zakona o čekih glede sposobnosti tujih državljanov skleniti posle, ki zajemajo menice ali čeke. Razlog za to je, da te določbe temeljijo na mednarodnih konvencijah. Drugo izjemo vsebuje člen 9(2) zakona o učinkih insolventnosti v drugi nordijski državi. Zavračanje v primeru formalne veljavnosti zakonske zveze je priznано v členu 1(7) zakona o nekaterih mednarodnih pravnih razmerjih v zvezi z zakonsko zvezo in skrbništvom.

2.3 Sprememba navezne okoliščine

V švedskem mednarodnem zasebnem pravu ni splošnega pravila glede učinka spremembe navezne okoliščine, saj to ureja vsak posamezni zakon posebej. V členu 4(1) zakona o nekaterih mednarodnih vprašanjih v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema ali osebam, ki živita skupaj kot mož in žena, je na primer določeno, da se, če pravo, ki se uporablja, ni bilo določeno z dogovorom, uporablja pravo države, v kateri sta imela zakonca običajno prebivališče (*hemvist*) ob sklenitvi zakonske zveze, v členu 4(2) istega zakona pa, da se, če si oba zakonca pozneje ustvarita običajno prebivališče v drugi državi in tam prebivata vsaj dve leti, uporablja pravo navedene države.

2.4 Izjeme od običajne uporabe kolizijskih pravil

Splošno pravilo švedskega mednarodnega zasebnega prava je, da se določba tujega prava ne sme uporabiti, če bi bila njena uporaba očitno neskladna s temelji nacionalnega pravnega sistema. Številni predpisi s področja mednarodnega zasebnega prava vsebujejo tako določbo, vendar to ne pomeni, da mora omejitev na podlagi javnega reda temeljiti na zakonodaji. Le v nekaterih sodbah je bilo odločeno, da se tuje pravo ne more uporabiti iz razloga javnega reda.

Običajno o tem, katera pravila švedskega prava so mednarodno obvezna, odloča sodišče.

2.5 Dokazovanje tujega prava

Če sodišče ugotovi, da je treba uporabiti tuje pravo, in ne pozna materialnih določb takega tujega pravnega sistema, ima na voljo dve možnosti. Lahko samo opravi poizvedbo ali zaprosi stranko, naj predloži potrebne informacije. Izbira je odvisna od tega, katera pot je hitrejša. Če se sodišče odloči, da bo zadevo samo raziskalo, lahko za pomoč zaprosi ministrstvo za pravosodje. Običajno velja, da bo sodišče imelo aktivnejšo vlogo v postopkih, v katerih lahko odloči le sodišče (glej zgoraj), v postopkih, v katerih lahko stranki sami skleneta poravnavo, pa lahko sodišče poizvedovanje večinoma prepusti strankama.

3 Kolizijska pravila

3.1 Pogodbene obveznosti in pravni akti

Švedska je pogodbenica Rimske konvencije o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih iz leta 1980. Na nekaterih področjih veljajo druga pravna pravila. Uredba Rim I nadomešča Konvencijo glede pogodb, sklenjenih po 17. decembru 2009.

Prodajo blaga ureja zakon o pravu, ki se uporablja za prodajo blaga, s katerim je bila v notranje pravo prenesena Haaška konvencija iz leta 1955 o pravu, ki se uporablja za mednarodno prodajo blaga. Zakon ima prednost pred pravili iz uredbe Rim I. Ne zajema pa potrošniških pogodb. V členu 3 je določeno, da lahko kupec in prodajalec sporazumno določita pravo, ki se uporablja. V členu 4 je določeno, da se, če stranki nista izbrali prava, ki se uporablja, uporablja pravo države, v kateri ima prodajalec običajno prebivališče. To pravilo ima izjeme, in sicer, če je prodajalec naročilo sprejel v državi, v kateri ima kupec običajno prebivališče, in v primerih nakupov na borzi ali dražbi.

Obstaja še ena izjema od pravil uredbe Rim I glede nekaterih **potrošniških pogodb**. Posebna pravila, katerih cilj je varstvo potrošnikov pred določbami o izbiri prava, vsebujejo člen 48 zakona o prodaji potrošniškega blaga, člen 14 zakona o potrošniških pogodbah, člen 4 poglavja 1 zakona o varstvu potrošnikov v zvezi s pogodbami glede nastanitvenega časovnega zakupa ali dolgoročnih počitniških proizvodov in člen 14 poglavja 3 zakona o pogodbah na daljavo in prodaji od vrat do vrat. V navedenih določbah je določeno, da se v nekaterih okoliščinah uporabi pravo države EGP, če potrošniku zagotavlja boljše varstvo.

Členi 79–87 zakona o menicah in členi 58–65 zakona o čekih vsebujejo posebna pravila glede **menic in čekov**. Temeljijo na Ženevski konvenciji iz leta 1930 o določitvi nekaterih kolizijskih predpisov v zvezi z menicami in zadolžnicami in Ženevski konvenciji iz leta 1931 o določitvi nekaterih kolizijskih predpisov v zvezi s čeki.

Nekatere zavarovalne pogodbe o **škodnem zavarovanju** ureja zakon o pravu, ki se uporablja za nekatere zavarovalne pogodbe.

3.2 Nepogodbene obveznosti

Vprašanja glede prava, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti, ureja uredba Rim II.

3.3 Osebni status, vidiki v zvezi s civilnim statusom (ime, sedež ali stalno prebivališče, sposobnost)

Tradicionalno je v švedskem mednarodnem zasebnem pravu za določanje osebnega statusa odločilna navezna okoliščina državljanstvo. Zdaj pa obstaja toliko primerov, v katerih je običajno prebivališče kot navezna okoliščina nadomestilo državljanstvo, da morda ni mogoče več govoriti o eni glavni navezni okoliščini glede osebnega statusa. V švedskem mednarodnem zasebnem pravu se šteje, da osebni status načeloma zajema vprašanja pravne in poslovne sposobnosti ter imena.

V skladu s členom 1 poglavja 1 zakona o nekaterih mednarodnih pravnih razmerjih v zvezi z zakonsko zvezo in skrbništvom se **spobnost za sklenitev zakonske zveze** pred švedskim organom načeloma določi v skladu s švedskim pravom, če je katera koli od strank švedski državljan ali ima na Švedskem običajno prebivališče. Podobna pravila veljajo v nordijskem okviru v skladu s členom 1 odloka o nekaterih mednarodnih pravnih razmerjih v zvezi z zakonsko zvezo, posvojitvijo in skrbništvom.

Poglavji 4 in 5 zakona o nekaterih mednarodnih pravnih razmerjih v zvezi z zakonsko zvezo in skrbništvom in členi od 14 do 21a odloka o nekaterih mednarodnih pravnih razmerjih v zvezi z zakonsko zvezo, posvojitvijo in skrbništvom vsebujejo posebna pravila o **skrbništvu**.

Glede vprašanja prava, ki se uporablja za **poslovno sposobnost**, delni odgovor zagotavlja člen 13 uredbe Rim I. Sposobnost sklepanja poslov, ki zajemajo menice ali čeke, urejajo posebna pravila iz člena 79 zakona o menicah in člena 58 zakona o čekih.

Člen 3 poglavja 11 zakonika o sodnem postopku (*rättegångsbalken*) zajema posebno pravilo o **aktivni in pasivni legitimaciji**, ki določa, da tujec, ki v svoji domači državi ne more biti stranka v sodnih postopkih, lahko to vseeno stori na Švedskem, če ima tako sposobnost po švedskem pravu.

Po švedskem mednarodnem zasebnem pravu se **vprašanja glede imena** presojuje po pravu osebnega statusa osebe. To na primer pomeni, da, če en zakonec prevzame ime drugega, se to ne presoja kot vprašanje pravnih učinkov sklenitve zakonske zveze v osebni sferi. V skladu s členom 50 zakona o osebnih imenih (*namnlagen*, 1982:670) se zakon ne uporablja za švedske državljanke, ki imajo običajno prebivališče na Danskem, Norveškem ali Finskem. Po načelu *a contrario* je torej mogoče sklepati, da se uporablja za švedske državljanke drugod. V členu 51 je določeno, da se zakon uporablja tudi za tuje državljanke, ki imajo običajno prebivališče na Švedskem.

3.4 Določitev razmerij med starši in otroki, vključno s posvojitvijo

Švedsko materialno pravo ne razlikuje med **zakonskimi otroci in otroci, rojenimi zunaj zakonske zveze**, švedsko mednarodno zasebno pravo pa nima posebnih kolizijskih pravil za določanje, ali naj se šteje, da je bil otrok rojen v zakonski zvezi ali zunaj nje, oziroma ali je mogoče otroka pozneje pozakoniti.

Glede prava, ki se uporablja za določitev **očetovstva**, obstajajo različna pravila glede domneve očetovstva in glede sodne ugotovitve očetovstva. Domnevo očetovstva ureja člen 2 zakona o mednarodnih vprašanih očetovstva. V njem je določeno, da se moški, ki je ali je bil v zakonski zvezi z otrokovo materjo, šteje za otrokovega očeta, če tako posledico določa pravo države, v kateri je otrok ob rojstvu pridobil običajno prebivališče, ali, če navedeno pravo nikogar ne šteje za očeta, če tako posledico določa pravo države, katere državljanstvo je otrok pridobil ob rojstvu. Če je otrok ob rojstvu imel običajno prebivališče na Švedskem, se vprašanje vedno reši v skladu s švedskim pravom. Če je treba očetovstvo sodno ugotoviti, sodišče uporabi pravo države, v kateri je imel otrok običajno prebivališče ob izdaji sodbe na prvi stopnji.

V skladu s členom 2(1) zakona o mednarodnih pravnih razmerjih v zvezi s posvojitvijo švedsko sodišče, ki presoja prošnjo za **posvojitve**, uporabi švedsko pravo. V členu 2(2) pa je določeno, da če se prošnja nanaša na otroka, mlajšega od 18 let, mora sodišče presoditi, ali je prosilec oziroma otrok na podlagi državljanstva, običajnega prebivališča ali drugače povezan s tujo državo in ali bi lahko otroku povzročilo težave, če posvojitve ne bi bila priznana v navedeni državi.

Glede pravnih učinkov posvojitve velja, da se, če je tuja odločba o posvojitvi na Švedskem veljavna, za namene skrbništva in preživljanja posvojeni otrok šteje za otroka posvojiteljev v švedski zakonski zvezi. V primeru dedovanja pravo določa enako obravnavanje posvojenih in lastnih otrok posvojitelja, če je bila posvojitve opravljena na Švedskem. Če je bila posvojitve opravljena v tujini, se pravica posvojenega otroka do dedovanja presoja v skladu s pravom, ki v splošnem ureja pravico do dedovanja, tj. pravom države državljanstva.

Vprašanje prava, ki se uporablja za **preživljanje otrok**, ureja Haaški protokol iz leta 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti. Splošno pravilo je, da obveznost preživljanja ureja pravo države, kjer ima otrok običajno prebivališče. Če si otrok po

navedenem pravu ne more zagotoviti preživljanja od stranke, ki ga je dolžna zagotoviti, je treba uporabiti pravo države, v kateri je sodišče. Če si otrok po nobenem od navedenih prav ne more zagotoviti preživljanja od stranke, ki ga je dolžna zagotoviti, in sta obe stranki državljana iste države, je treba uporabiti pravo navedene države.

3.5 Zakonska zveza, zunajzakonska skupnost, partnerstvo, razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, preživninske obveznosti

Glede **spособnosti za sklenitev zakonske zveze** glej točko 3.3 zgoraj. Splošno pravilo je, da je zakonska zveza veljavna le v obliki, v kateri je veljavna v državi, v kateri je bila sklenjena (člen 7 poglavja 1 zakona o nekaterih mednarodnih pravnih razmerjih v zvezi z zakonsko zvezo in skrbništvom).

Pravne učinke zakonske zveze je mogoče razdeliti v dve glavni kategoriji, in sicer na učinke v osebni sferi in učinke, ki se nanašajo na premoženje zakoncev (glej točko 3.6 v nadaljevanju). Glavni učinek zakonske zveze v osebnem smislu je, da imata zakonca vzajemno obveznost preživljati drug drugega. Po švedskem mednarodnem zasebnem pravu se vprašanja pravice zakoncev do dedovanja, prevzema imena drugega zakonca ali obveznosti preživljanja zakončevih otrok ne štejejo kot pravni učinki zakonske zveze, pravo, ki se uporablja, pa se določi na podlagi kolizijskih pravil, ki urejajo dedovanje, osebna imena itd.

Vprašanje prava, ki se uporablja za **preživljanje zakonca**, je urejeno v Haaškem protokolu iz leta 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti. Splošno pravilo je, da obveznost preživljanja ureja pravo države, v kateri ima običajno prebivališče stranka, ki je dolžna zagotoviti preživljanje. Če kateri koli od zakoncev ugovarja uporabi navedenega prava in je zakonska zveza tesneje povezana s pravom druge države (zlasti s pravom države, v kateri sta imela zadnje skupno običajno prebivališče), je treba uporabiti pravo navedene druge države.

Glede vprašanj **razveze** je v členu 4(1) poglavja 3 zakona o nekaterih mednarodnih pravnih razmerjih v zvezi z zakonsko zvezo in skrbništvom določeno, da morajo švedska sodišča uporabiti švedsko pravo. V členu 4(2) je določena izjema, če sta oba zakonca tuja državljana in nobeden od njiju nima običajnega prebivališča na Švedskem že vsaj eno leto.

Švedsko materialno pravo ne ureja pravnih institutov **prenehanja življenjske skupnosti** ali **razveljavitve zakonske zveze** in za take primere ni kolizijskih pravil, ki bi se lahko v splošnem uporabila. Glede nordijskih držav je v členu 9 odloka o nekaterih mednarodnih pravnih razmerjih v zvezi z zakonsko zvezo, posvojitvijo in skrbništvom določeno, da mora sodišče v primerih prenehanja življenjske skupnosti uporabiti domače pravo.

3.6 Premoženska razmerja med zakoncema

Pravo, ki se uporablja za premoženska razmerja med zakoncema, ureja zakon o nekaterih mednarodnih vprašanih v zvezi s premoženskimi razmerji med zakoncema ali osebama, ki živita skupaj kot mož in žena. Na podlagi člena 3 navedenega zakona lahko zakonca ali osebi, ki želita skleniti zakonsko zvezo, skleneta pisni sporazum, v katerem določita, da bo premožensko razmerje med njima kot zakoncema urejalo pravo države, v kateri ima eden od njiju običajno prebivališče ali katere državljanstvo ima ob sklenitvi takega sporazuma.

Če zakonca nista sklenila veljavnega sporazuma o izbiri prava, je v členu 4 navedenega zakona določeno, da je pravo, ki se uporablja, pravo države, v kateri po sklenitvi zakonske zveze vzpostavita običajno prebivališče. Če pozneje oba zakonca vzpostavita običajno prebivališče v drugi državi in tam prebivata vsaj dve leti, se uporablja pravo navedene države. Če pa sta v navedeni državi oba zakonca že imela običajno prebivališče v času zakonske zveze ali če sta oba državljana navedene države, se uporablja pravo navedene države od trenutka, ko sta v njej vzpostavila običajno prebivališče.

V členu 5 navedenega zakona je določeno, da je sporazum o izbiri prava veljaven, če je skladen s pravom, ki se uporablja za premoženje zakoncev, ko je posel sklenjen. Če je sporazum o izbiri prava sklenjen pred sklenitvijo zakonske zveze, je veljaven, če je skladen s pravom, ki se začne uporabljati, ko zakonca skleneta zakonsko zvezo. Oblika sporazuma o izbiri prava je veljavna, če izpolnjuje zahteve obličnosti prava države, v kateri je sklenjen ali v kateri imata zakonca običajno prebivališče.

Glede nordijskih primerov so v odloku o nekaterih mednarodnih pravnih razmerjih v zvezi z zakonsko zvezo, posvojitvijo in skrbništvom določena posebna pravila.

3.7 Oporoke in dedovanje

Vprašanje kolizije pravnih predpisov glede oporok in dedovanja ureja Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju. Kolizijska pravila se na podlagi navedene uredbe uporabljajo ne glede na to, ali obstaja mednarodna povezava z državo članico ali katero koli drugo državo.

Glede veljavnosti oblike oporoke pa člen 3 poglavja 2 zakona o dedovanju v mednarodnih primerih (*Lagen (2015: 417) om arv i internationella situationer*) vsebuje posebne določbe, ki v domače pravo uvajajo Haaško konvencijo iz leta 1961 o koliziji zakonov glede oblike oporočnih razpolaganj. Šteje se, da je oblika oporoke veljavna, če je skladna s pravom kraja, kjer jo je oporočitelj

sestavil, drugače pa s pravom kraja, v katerem je imel oporočitelj svoje običajno prebivališče, ali države, katere državljan je bil oporočitelj, bodisi ob sestavi oporoke, bodisi ob smrti. Oblika razpolaganja z nepremičnim premoženjem je veljavna, če je skladna s pravom kraja, kjer je nepremičnina. Enaka pravila se uporabljajo tudi za preklic oporoke. Preklic je veljaven tudi, če je skladen s katerim koli pravom, katerega pogoje je izpolnjevala veljavna oblika oporoke.

3.8 Stvarne pravice

V stvarnem pravu obstajajo pisna kolizijska pravila le za nekatere primere v zvezi z ladjami in zrakoplovi, finančnimi instrumenti in nezakonito odstranjenimi predmeti kulturne dediščine ter za nekatere okoliščine, ki jih urejata nordijska konvencija o insolventnosti in uredba o insolventnosti.

Učinki nakupa ali vzpostavitve hipoteke na premičnem ali nepremičnem premoženju se v stvarnem pravu na primer ugotavljajo v skladu s pravom države, kjer je premoženje ob nakupu ali vzpostavitvi hipoteke. Navedeno pravo določa naravo stvarnih pravic, kako se stvarne pravice vzpostavijo in prenehajo, morebitne zahteve obličnosti in pravice, ki jih stvarne pravice podeljujejo tretjim osebam.

Glede tujih pravic zavarovanja sodna praksa določa, da bi moral prodajalec, če je ob vzpostavitvi pravice zavarovanja vedel, da bo premoženje preneseno na Švedsko in da pravica zavarovanja na Švedskem ni veljavna, namesto tega pridobiti zavarovanje, ki bi izpolnilo zahteve švedskega prava. Poleg tega se tuji pravici zavarovanja ne sme podeliti pravnega učinka, če je od prenosa premoženja na Švedsko pretekel določen čas. Šteje se, da je imel tuji upnik dovolj časa za pridobitev novega zavarovanja ali izterjavo dolga.

3.9 Insolventnost

V švedskih postopkih zaradi insolventnosti se švedsko pravo uporablja za sam postopek in za druga vprašanja glede insolventnosti, kot so pogoji za začetek postopka.

V zadevah, v katere je vpletena druga nordijska država, veljajo posebna pravila, ki določajo pravo, ki se uporablja, ki temeljijo na nordijski konvenciji o insolventnosti iz leta 1933 in ki so bila prenesena v švedsko pravo z zakonodajo, sprejeto leta 1981. Vendar se glede Finske uporablja uredba o insolventnosti (glej spodaj), glede Islandije pa veljajo pravila zgodnejše zakonodaje iz leta 1934. Splošno pravilo nordijske konvencije o insolventnosti je, da postopek zaradi insolventnosti v eni državi pogodbenici zajema tudi premoženje, ki pripada dolžniku in ki je v drugi državi pogodbenici. Vprašanja glede pravice dolžnika, da nadzoruje svoje premoženje, in glede tega, kaj vse zajema stečajna masa, na splošno ureja pravo države, kjer poteka postopek zaradi insolventnosti.

Uredba o insolventnosti vsebuje posebna pravila o zadevah, ki vključujejo druge države članice EU.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 13/04/2018